

Projectnaam

Nieuwbouwplan Meterik

Ons kenmerk

EA210025.M01

Onderwerp

Uitwerking worst-case benadering mitigatie

Behandeld door

Tim Leerschool

Datum

27 januari 2022

Telefoon

+316 528 95 838

E-mail

t.leerschool@geonius.nl

1 Doel van de memo

Gemeente Horst aan de Maas is voornemens de agrarische percelen aan de Sint jansstraat en Meteriks Veld te Meterik om te vormen tot een nieuwbouwwijk. Dergelijke ingrepen kunnen leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten en of beschermde gebieden en daarmee overtreding van de Wet Natuurbescherming (hierna Wnb). In dit kader is een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd¹. Uit deze quickscan volgt dat het plangebied (mogelijke) functies biedt voor een aantal beschermde soorten. De aanwezigheid van de das op de grens van het plangebied is al vastgesteld. Naar deze soorten wordt in 2022 nader onderzoek gedaan om daarmee vast te stellen of deze soorten daadwerkelijk gebruik maken van het plangebied als onderdeel van het functioneel en essentieel leefgebied.

Indien er functies aanwezig zijn, zullen tijdens en voorafgaand aan de realisatie van de nieuwbouwwijk mitigerende maatregelen getroffen moeten worden, onder voorwaarden van, naar alle verwachting, een ontheffing Wnb en een mitigatieplan. Deze mitigerende maatregelen streven naar het verzachten, voorkomen en opheffen van de negatieve effecten die optreden door de ingreep. Deze maatregelen hebben effecten op de planning, uitvoering en realisatie van het project. Dit betreffen noodzakelijke wijzigingen van het projectplan om het uitvoerbaar te houden vanuit het ecologie dossier. Deze dienen zo vroeg mogelijk in het voorbereidingsproces van het project bekend te zijn om de maatregelen goed te integreren en ook tijdig inzicht te bieden in de uitvoerbaarheid en planning van het project. Echter, omdat het nader soort onderzoek nog niet afgerond is zijn conclusies niet te trekken. Dit zorgt voor een knelpunt en risico in de realisatie van dit plan.

Gemeente Horst aan de Maas heeft Geonius gevraagd om vooruitlopend op de resultaten van het nader onderzoek een inschatting te maken van de aanwezige functies en soorten en zodanig al een inzicht te geven in de benodigde mitigerende maatregelen die effecten kunnen hebben op de inrichting van de nieuwbouwwijk.

Deze memo betreft een uitwerking van het voorstel van Geonius dat in het overleg van 21 december 2021 met Gemeente Horst aan de Maas en MTD Landschapsarchitecten gepresenteerd is. Doel van deze memo is op basis van deze informatie het nieuwbouwplan aan te passen zodanig dat dit plan het maximale doet om negatieve effecten op soorten zoveel als mogelijk te voorkomen voor zover deze in het ontwerp van de nieuwbouwwijk verwerkt kunnen worden. Hiermee wordt in een stadium waarin wijzigingen nog mogelijk zijn

¹ Geonius, 2021, Quickscan natuurwetgeving Nieuwbouwplan Meterik, 17 augustus 2021, kenmerk EA210025.R01.V1.0

rekening gehouden met de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Daarbij wordt uitgegaan van het behouden van de huidige functies.

2 Huidige situatie

Hieronder wordt de huidige situatie inzichtelijk gemaakt waarbij de uitgangspunten voor de mitigerende maatregelen tevens vermeld zijn.

2.1 Plangebied

Het plangebied (Figuur 1) is gelegen de noordrand van het dorp Meterik in provincie Limburg. Het plangebied grenst ten noorden aan agrarische gronden. Ten oosten en zuiden grenst het aan de ruime tuinen met opstallen schuren, bebouwing, bomen en beplanting en een plantencentrum aan de Sint Jansstraat en Seurenweg. Ten westen bevindt zich een nieuwbouwwijk; het Meteriks Veld inclusief een ruime bostuin/park.

Het plangebied zelf betreft grotendeels intensief bewerkte agrarische gronden met onverharde toegangswegen en verruigde perceelsgrenzen. De agrarische gronden worden momenteel gebruikt voor asperge en maisteelt. In de zuidwestelijke rand bevindt zich tevens een poel die bijna volledig is dichtgegroeid met lisdodde en omgeven door jonge opslag van wilg. Er zijn verder geen afwateringsloten of oppervlaktewater aanwezig. Volledig in het zuiden van het agrarische deel bevindt zich een onverharde parkeerplaats.



Figuur 1 Plangebied bij benadering rood en geel omlijnd.

2.2 Ingreep

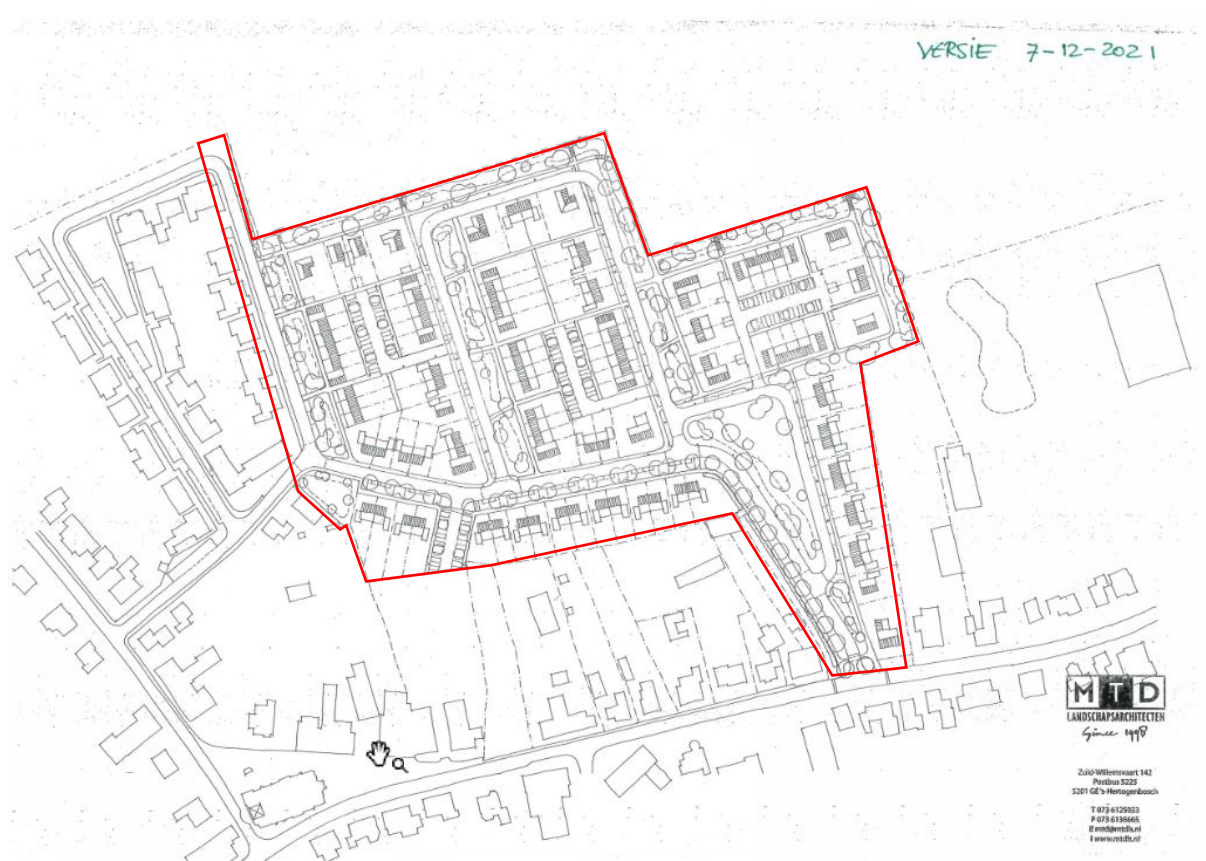
De exacte werkzaamheden zijn op dit moment nog niet vastgesteld. Wel is er een inrichtingsschets bekend van het voornemen (zie figuur 2). Op basis van figuur 2 wordt uitgegaan van de volgende werkzaamheden (niet noodzakelijkerwijs in deze volgorde):

- Omvormen van agrarische grond tot bouwrijpe grond door begroeiing te rooien
- Graafwerkzaamheden voor aanleg kabels en leidingen
- Opschonen en herprofilen bestaande poel
- Aanleg van diverse infiltratiebergingen en bergingsloten
- Aanleg infrastructuur en parkeerplaatsen
- Constructie nieuwbouw met bijbehorende verharding rondom
- Plaatsen van straatverlichting

- Aanplant groenstructuur. Rand rond noordzijde gebied tien tot twaalf meter breed.

Als uitgangspunt wordt opgenomen dat de huidige groenstructuren in het plangebied volledig verloren zullen gaan. Ook wordt ervan uitgegaan dat de werkzaamheden op ieder moment in het jaar starten en gedurende het jaar uitgevoerd worden.

De exacte planning en doorlooptijd is nog niet bekend.



Figuur 2 Concept inrichtingsschets nieuwbouwplan Meterik. Hier zijn dezelfde omlijnningen weergegeven als in figuur 1.

2.3 Aanwezigheid beschermde soorten

Uit de quickscan is gebleken dat het plangebied functies biedt voor de volgende beschermde soorten:

- Broedvogels met een jaarrond beschermd nest - steenuil, kerkuil en huismus
- Broedvogels zonder een jaarrond beschermd nest -diverse algemene soorten van bebouwde kom
- Gebouw- en boombewonende vleermuizen – foerageergebied en vliegroute voor diverse soorten vanuit de woonkern Meterik en bosschages in de nabije omgeving
- Grondgebonden zoogdieren – algemene voorkomende soorten en das
- Amfibieën - alpenwatersalamander

Het nader onderzoek dat plaatsvindt in 2022 is gericht op de bovenstaande soorten. De eventuele noodzaak van de mitigerende maatregelen die toegelicht worden in hoofdstuk 3 zal uit dit nader onderzoek blijken.

3 Uitwerking mitigerende maatregelen

Hieronder wordt per soortgroep de benodigde mitigerende maatregelen, voor zover van toepassing op het ontwerp van het nieuwbouwplan beschreven. Deze mitigerende maatregelen komen voort uit de eventueel negatieve effecten van het voornemen op een aantal soort(groep)en. Het is op dit niet duidelijk of deze mitigerende maatregelen daadwerkelijk een wettelijke noodzaak hebben. Dat zal blijken uit de resultaten van het nader onderzoek (medio oktober 2022). Daarom wordt er uitgegaan van het maximale effect. Hierbij wordt uitgegaan dat, voor zover realistisch, functies van de te verwachten soorten aanwezig zijn in het plangebied. Op basis hiervan is het voorstel voor mitigerende maatregelen gedaan. Daarbij is uitgewerkt welke functie de soort(groep) vindt in het plangebied, de aandachtspunten voor mitigatie en een afbeelding waarin dit inzichtelijk is gemaakt. De adviezen kunnen afwijken van de daadwerkelijke taakstelling en zal altijd afgestemd moeten worden op de daadwerkelijke situatie en aanwezige functies.

3.1 Huismus

Functie	Foerageergebied in plangebied. Mogelijke aanwezigheid van nesten in de woningen grenzend aan het plangebied.
Verwacht effect	Vernietiging van leefgebied door bouwrijp maken van bouwgrond. Verstoring van dieren en nesten door bouwwerkzaamheden en ingebruikname van terrein
Aandachtspunten	Van belang zijn groenstructuren van (doornachtige) dichte vegetatie (meidoorn, en vuurdoorn) en/of dichte haagvormers als beuk en liguster maar ook erfafscheidingen met klimop. langs gebouwen. Plaatsen van alternatieve nestplekken helpt de populatie in het zoeken naar geschikte nestgelegenheden. Heeft echter naar verwachting geen wettelijke noodzaak.
Toelichting afbeelding	De rode lijn betreft de grens van het leefgebied van de huismus vanuit de bebouwde kom. De gele pijlen visualiseren huismussen die hun omgeving, mits geschikt kunnen koloniseren. Uitsnede afbeelding in metselkast huismus is illustratief toegevoegd om beeld te schetsen dat deze kasten ook in te werken zijn in de nieuwbouwwoningen om daarmee nestgelegenheden te bieden.
<p>Aanwezige beschermde soorten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Huismus - Steenuil - Kerkuil - Algemene broedvogels - Foerageergebied en vliegrouwe vleermuizen - Algemene zoogdieren - Alpenwatersalamander - Algemene amfibieën - Das 	<p style="text-align: right;">VERSIE 7-12-2021</p> <p style="text-align: right;">MTD LANDSCHAPARCHITECTEN Sinds 1998</p> <p style="text-align: right; font-size: small;">Zuid-Willemsvaart 142 Postbus 5228 3201 GB 's-Hertogenbosch T 0475 230665 F 0475 230665 E www.mtd.nl</p>

3.2 Steenuil

Functie	Essentieel foerageergebied/ leefgebied in plangebied. Mogelijke aanwezigheid van nesten in de schuren en opstallen grenzend aan het plangebied.
Verwacht effect	Vernietiging van leefgebied door bouwrijp maken van bouwgrond. Leefgebied wordt door insluiting kwalitatief minder waardevol. Afname van kwaliteit kan leiden tot verlies van nestplekken. Verstoring van dieren en nesten door bouwwerkzaamheden en ingebruikname van terrein
Aandachtpunten	In nieuwbouwwijk relatief weinig kans van slagen om nog tot broeden te komen. Dit betreft een soort van dorpsranden. Optie zou zijn om nestplekken aan te bieden langs randen van het plangebied. Waarschijnlijk is compensatie leefgebied met verblijfplaatsen noodzakelijk in gebiedsdelen in de omgeving waar zich al wel leefgebied bevindt maar nog geen broedterritoria in gebruik zijn.
Toelichting afbeelding	Het realiseren van leefgebied voor de steenuil in de nieuwbouwwijk wordt als lastig beschouwd. Grote mate van verstoring en klein oppervlakte zal voor deze soort niet afdoende zijn. Plaatsen van nestvoorzieningen in de vorm van paalkasten kan aanbod nestgelegenheden verhogen. Dit zal echter het effect niet volledig mitigeren. Hiervoor zal het leefgebied tevens gemitigeerd moeten worden. Leefgebied versterken kan door de randen van de nieuwbouwwijk met veel ruigte aan te leggen. Houd er rekening mee dat er leefgebied gemitigeerd dient te worden of zelfs gecompenseerd moet worden buiten het projectplan gebied. Hierbij kan mogelijk een leefgebied-zonering worden gerealiseerd in het plangebied.



3.3 Kerkuil

Functie	Foerageergebied in plangebied. Mogelijke aanwezigheid van nesten in de schuren en opstallen grenzend aan het plangebied.
Verwacht effect	Vernietiging van leefgebied door bouwrijp maken van bouwgrond. Verstoring van dieren en nesten door bouwwerkzaamheden en ingebruikname van terrein
Aandachtpunten	De kerkuil is lastig te mitigeren. Opties zouden buiten nieuwbouwwijk (nabijgelegen molen) liggen en daarmee zijn er geen mogelijkheden om in het ontwerp van het nieuwbouwplan op deze termijn rekening mee te houden.
Toelichting afbeelding	N.v.t.

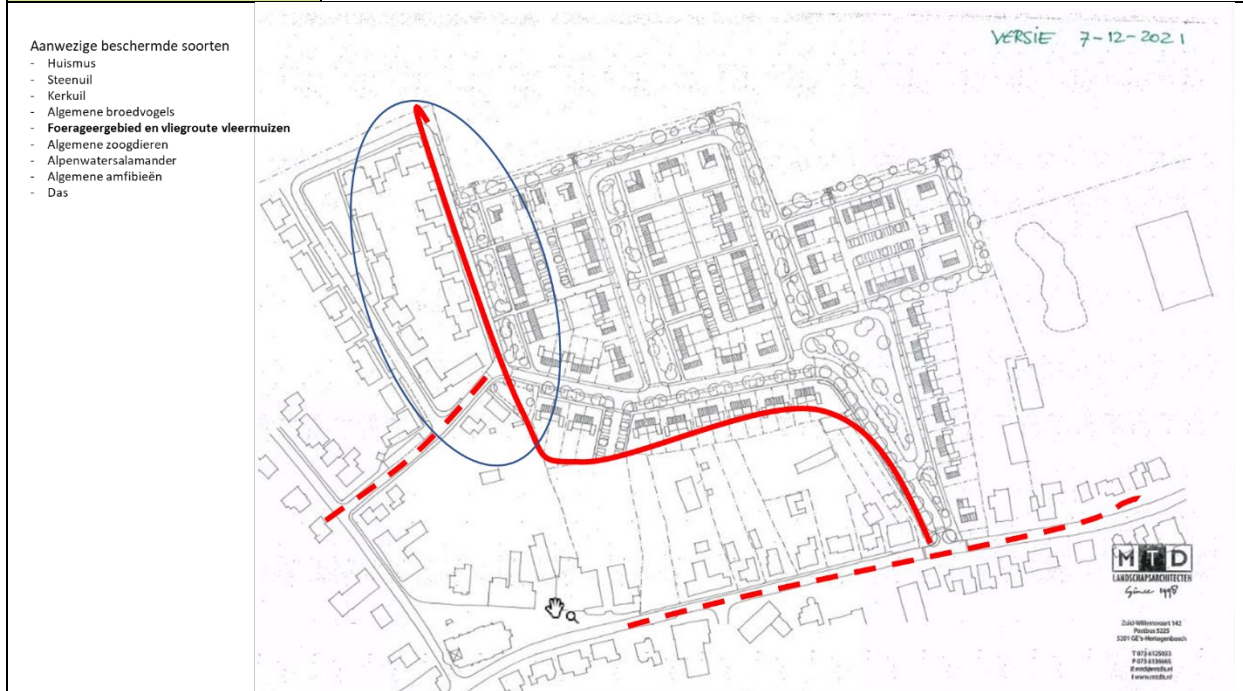
3.4 Algemene broedvogels

Functie	Foerageergebied in plangebied. Mogelijke aanwezigheid van nesten in de het struweel, bomen, schuren en opstallen grenzend aan het plangebied.
Verwacht effect	Vernietiging van leefgebied door bouwrijp maken van bouwgrond. Verstoring van dieren en nesten door bouwwerkzaamheden en ingebruikname van terrein
Aandachtpunten	Vitaal voor deze soorten is het toestaan van ruigte (zie ook huismus). Groenvoorzieningen deels inrichten als parkvoorzieningen met delen dichte (en voor mensen niet goed toegankelijke) delen. Opties zijn talrijk in aan te leggen wadi en groenstructuren.
Toelichting afbeelding	In het huidige ontwerp is al relatief veel rekening gehouden met het realiseren van groenvoorzieningen. Deze liggen in een schakeling met de omliggende structuren en verbinden daarmee de omliggende terreinen. Deze structuren behouden en inrichting conform aandachtspunten voorziet in veel mogelijkheden voor behoud en versterking van leefgebied en aanbod van potentiële nestplaatsen.



3.5 Vleermuizen

Functie	Foerageergebied in plangebied. Mogelijke vliegroute langs huidige dorpsrand/begroeiing
Verwacht effect	Verstoren van dieren door werkzaamheden rondom verblijfplaatsen in bomen, verlies functie foerageergebied en vliegroute door verwijderen vegetatie ontwikkeling van bebouwing en infrastructuur en het plaatsen van additionele verlichting.
Aandachtpunten	Van belang is behoud van rechtlijnige structuren (bomen, gebouwen, oeverranden etc.). Deze plekken moeten onverlicht (of vleermuisvriendelijke) blijven.
Toelichting afbeelding	Met rode lijn is de verwachte vliegroute aangegeven. Stippellijn betreft waarschijnlijke aanvliegroutes van dieren vanuit de bebouwde kom. Deze lijn moet behouden blijven. Zuidelijke helft zal door behoud van huidige vegetatie in dorpsrand behouden blijven. Noordelijk deel (blauw omcirkeld) zal gekeken moeten worden om lichtverstoreng te voorkomen. Hiermee blijft vliegroute behouden. Foerageergebied wordt versterkt door afwisseling van bebouwing met groenstructuren en agrarische percelen en weides. Hierin voorziet het huidige plan al afdoende.



3.6 Algemene zoogdieren

Functie	Leefgebied van diverse algemene soorten waaronder muisachtigen, konijn en haas. Voor deze soorten kunnen in het plangebied verblijfplaatsen aanwezig zijn.
Verwacht effect	Doden en verstoren van dieren en vernietiging en verstoring van verblijfplaatsen door rooien van struweel, bouwwerkzaamheden en ingebruikname van terrein. Verlies leefgebied door omvorming van huidig gebruik naar woonwijk
Aandachtpunten	Vitaal voor deze soorten is het toestaan van ruigte (zie ook huismus). Groenvoorzieningen deels inrichten als parkvoorzieningen met delen dichte (en voor mensen niet goed toegankelijke) delen. Let op hoge stoepranden of ecologische vallen als putten etc. Opties zijn talrijk in aan te leggen wadi en groenstructuren.
Toelichting afbeelding	N.v.t.

3.7 Das

Functie	Leefgebied binnen het plangebied met burcht en essentieel foerageergebied net buiten plangebied.
Verwacht effect	Verstoring van verblijfplaatsen door rooien van struweel, bouwwerkzaamheden in nabijheid van burcht en ingebruikname van terrein. Verlies leefgebied door omvorming van huidig gebruik naar woonwijk. Deze effecten kunnen dermate groot zijn dat deze leiden tot het niet meer bewoonbaar zijn van de burcht door de das.
Aandachtpunten	Deze soort is de aandachtsoort binnen dit project. Burcht is vastgesteld en bevindt zich in particulier terrein, op de grens van het plangebied. Op basis van inspectie en contact met omwonenden foerageert de soort in de directe omgeving maar op basis van sporen voornamelijk ten zuiden (in tuinen) noorden en naar het westen (enkele weides). In het plangebied zijn geen foerageersporen aangetroffen. Langs de noordelijke en oostelijke randen van het plangebied zijn wel enkele prenten aangetroffen wat aangeeft dat de soort wel gebruik maakt van het gebied maar niet als frequent gebruikt foerageergebied. Dit is op basis van begroeiing (intensief gebruikte akker) ook de verwachting. Daarmee is leefgebied compenseren en voorkomen van verstoring is cruciaal om de burcht intact en bewoonbaar te laten blijven. Dit kan door optimalisatie en landschappelijke inrichting op foerageergebied van de das in te steken afdoende primair foerageergebied en rustig en veilig aaneengesloten leefgebied te garanderen.
Toelichting afbeelding	Rode cirkel is 50m zone waarin geen bebouwing mag plaatsvinden om verstoring burcht te voorkomen. Groene lijn zou een dichte groene vegetatiestructuur zijn (vooraf van bouw woningen) zodat uitstraling voorkomen wordt op de burcht. In groenzones kan middels aanleggen van grasvelden functies voor de das gecreëerd worden. Vraag is wel vanwege verstoring mens of dit functioneel wordt. Meerwaarde zal zitten in groene rand (stippellijn) waar focus moet liggen op grasvelden, fruitbomen en andere voedselbronnen. Licht gekleurde groene delen betreffen huidige foerageergebied. Blauwe lijnen zijn vastgestelde looproutes.

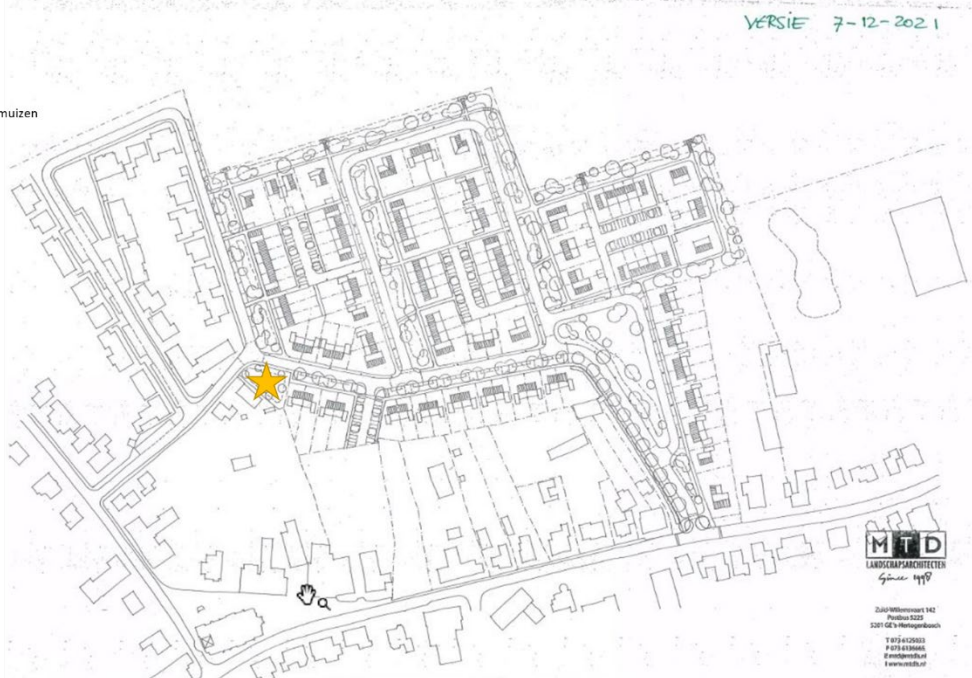


3.8 Alpenwatersalamander en andere algemene amfibieën.

Functie	Leefgebied met waterbiotoop in wadi.
Verwacht effect	Doden en verstoren van dieren door opschonen poel en bouwrijp maken van bouwgrond. Verlies van verblijfplaatsen door bouwrijp maken van bouwgrond.
Aandachtpunten	Wadi wordt in werkzaamheden niet aangepakt (wijziging ten opzichte van quickscan natuurwetgeving. Daarmee zijn effecten uitgesloten en nemen van mitigerende maatregelen niet noodzakelijk. Wel zijn in het gebied diverse mogelijkheden voor optimalisatie
Toelichting afbeelding	Huidige wadi (ster in afbeelding) zal behouden blijven door deze niet aan te pakken. Daarmee blijft voortplantingswater en leefgebied in aangrenzende groenstructuren behouden.

Aanwezige beschermde soorten

- Huismus
- Steenuil
- Kerkuil
- Algemene broedvogels
- Foerageergebied en vliegrouwe vleermuizen
- Algemene zoogdieren
- **Alpenwatersalamander**
- Algemene amfibieën
- Das



4 Vervolgstappen

Op basis van deze mitigerende maatregelen moet het nieuwbouwplan aangepast worden. Mits deze maatregelen toegepast kunnen worden zijn negatieve effecten op de mogelijk aanwezige soorten zoveel als mogelijk voorkomen, in zoverre het ontwerp hiervan hierin kan voorzien. Dit voorstel van mitigerende maatregelen is daarmee geen uitsluitende opsomming maar geeft wel de grove omlijning aan. Het heeft daarbij veel baat om deze maatregelen in het plan vast te leggen zodat hier voor de uitvoering en een eventuele ontheffingsaanvraag Wnb goed onderbouwd kan worden waarom gewerkt en gebouwd wordt op de manier dat er gebeurt.

Vervolgstappen zijn als volgt:

- Contact met bevoegd gezag, Provincie Limburg over nieuw ontwerp en uitspraak over memo.
- Aanscherpen waar nodig van het nieuwbouwplan op basis van de memo.
- Bij goedkeuring door provincie contact met Stichting Das & Boom over verdere concrete invulling van mitigatie.
- Op basis van resultaten van nader onderzoek noodzaak tot mitigerende maatregelen concreet maken

Met deze stappen wordt met vertrouwen gewerkt en gebouwd met het behoud van functies van in het plangebied aanwezig of te verwachten soorten. Middels deze methodiek streeft Gemeente Horst aan de Maas naar een volledige mitigatie van effecten – met als uitgangspunt behoud van de huidige functies en daarmee het voorkomen van overtredingen van de verbodsbepalingen Wnb. Onze verwachting is dat daarmee een ontheffing niet noodzakelijk zal zijn.